

Nuorisovaltuuston toimintasäännöt

124/00.00.01/2014

KH 02.10.2017 § 208

Lisätiedot:

kaupunginsihteeri Gun Söderlund, puh. 050 370 8238
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Nuorisovaltuustojen asettaminen tuli pakolliseksi kaikissa kunnissa 1.6.2017 alkaneen valtuustokauden alusta. Lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseksi kunnille on säädetty velvoite asettaa nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä. Nuorisovaltuusto voi olla kunnan oma tai useamman kunnan yhteinen.

Kunnan toiminta ja kunnassa päätettävät asiat koskevat laajasti lapsia ja nuoria. Kuntalakiin otettu säännös korostaa sitä, että lasten ja nuorten kuuleminen ja osallistumismahdollisuudet eivät saa rajoittua vain nuoriso-, opetus-, liikunta- ja kulttuuritoimen asioihin. Säännös täydentää siten kuntalain 22 §:ää, jonka mukaan valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Kauniaisten kaupungin hallintosäännön 11 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää nuorisovaltuuston kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä.

Nuorisovaltuustot eivät ole kuntalain 30 §:ssä tarkoitettuja kunnan toimielimiä, vaan edustajiensa osallistumis- ja vaikuttamiskanava. Nuorisovaltuustolle tai nuorten vaikuttajaryhmälle ei siten voida delegoida toimivaltaa, eivätkä niiden jäsenet ole kuntalain 69 §:ssä tarkoitettuja kunnan luottamushenkilöitä. Vaikuttamistoimielimet voivat toimia vapaammin menettelymuodoin eikä niiden kokoonpanoon sovelleta tasa-arvolain sukupuolikiintiötä. Tavoitteena on kuitenkin molempien sukupuolten mahdollisimman tasa-puolinen edustus.

Kunnan tulee huolehtia vaikuttamistoimielintensä toimintaedellytyksistä. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että kunta osoittaa kokoustilan, huolehtii kokousten järjestämisestä, vastaa kokouksista aiheutuneista kustannuksista ja antaa tarvittaessa apua kokousasioiden valmisteluun ja kokouksen sihteerin tehtäviin. Toimintaan tulee varata määrärahat toimielinten kokous- ym. toimintamenoihin. Kokouspalkkioiden maksamisesta määrätään kaupungin hallintosäännössä (§ 136). Vaikuttamistoimielinten määrärahat on esitetty varattavaksi vuoden 2018 talousarvioon KH:n alle.

Kauniaisissa on pitkään toiminut nuorten oma vaikuttajaryhmä, jo usean vuoden ajan nuorisovaltuuston nimellä. Nuorisovaltuuston edellisen toimikauden puheenjohtajan ja kaupunginjohtajan välisessä tapaamisessa syksyllä 2016 on sovittu, että kuntavaalien jälkeisen toimikauden nuorisovaltuusto asetetaan syksyllä 2017 koulujen käynnistyttyä ja kaupunginhallituksen hyväksytyä nuorisovaltuuston päivitetty toimintasäännöt.

KH:n hyväksymien toimintasääntöjen tulee kuitenkin jättää nuorisovaltuustolle mahdollisuuksia kehittää myös itse toimintaansa haluamaansa suun-

taan. Toimintasäännöissä on kuitenkin syytä todeta nuorisovaltuuston tehtävät, jäsenten lukumäärä, jäsenten valintatapa, toimikausi, kokousten koollekutsuminen, puheenjohtajan valinta ja sihteerin tehtävien hoitaminen sekä toimintasuunnitelman laatiminen ja toimintakertomuksen antaminen.

Nuorisovaltuuston kokoonpanosta, valinnasta tai toimintatavoista ei ole säädetty yksityiskohtaisemmin, vaan ne ovat kunnan päätettäviä asioita. Kunnat voivat soveltaa käytännössä hyviksi osoittautuneita nuorten vaikutamisjärjestelmiä ja toimintatapoja. Nuorisovaltuusto voidaan esimerkiksi valita joka vuosi tai joka toinen vuosi kouluissa toimitettavilla vaaleilla, joissa esimerkiksi 13–18 -vuotiaat nuoret voivat asettua ehdokkaiksi ja äänestää tai valitsemalla koulujen oppilaskuntien tai nuorisotalotoimikuntien edustajia.

Nyt noudatettaviksi esitettävät nuorisovaltuuston toimintasäännöt on kaupunginkansliassa laadittu ja päivitetty vastaamaan nykylainsäädäntöä. Niiden valmistelussa pohjana on käytetty edellisen toimikauden aikana voimassa olevia toimintasääntöjä, Kuntaliiton toimintasääntömallia, jossa esitetään hyviä käytänteitä sekä vaihtoehtoisia tapoja nuorisovaltuustotoiminnan järjestämiseksi ja tutkimalla hieman muiden kuntien vastaavia. Oikeoppisesti nuorisovaltuuston olisi tullut osallistua toimintasääntöjen laadintaan, jonka vuoksi toimintasäännöt ehdotetaan nyt hyväksyttäväksi vain ohjeellisina noudatettavaksi nuorisovaltuuston jäsenten nimeämiseksi ja toiminnan käynnistämiseksi. Jäsenten nimeämisen jälkeen KH muodollisesti vahvistaa nuorisovaltuuston kokoonpanon.

Ehdotus perustuu siihen, että nuorisovaltuustoon nimetään yhteensä 8 koulujen oppilaskuntien jäsentä ja 2 muita kuin yläkouluja ja lukioita edustavaa jäsentä. Tähän on päädytty aikaisempien nuorisovaltuustovaalien järjestämisestä saatujen kokemusten perusteella, jolloin esim. ehdokkaiden riittävän määrän asettuminen ehdolle on ollut haasteellista.

Ehdotukseen sisältyy nuorisovaliokunnan mahdollisuus nimetä keskuudessaan nuorisovaltuustoon yhden asiantuntijajäsenen, jolla olisi kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus (§ 3). Tässä on verrattu valiokuntien oikeuteen nimetä täysivaltaisia jäseniä vanhus- ja vammaisneuvostoihin. Asiallisesti tällä tavoitellaan nuorisovaltuuston kehittämistä toimivaksi ja aidosti vaikuttavaksi. Tämä vaatii laaja-alaista työtä, päättäjien osallistavaa asennetta ja perehtyneisyyttä nuorisovaltuustotoimintaan, osallisuuden kulttuurin kehittämistä ja asiantuntemusta – nuorten lähtökohdista. Tämä voisi käynnistää yhteistä pohdintaa esim. siitä, miten kunnassa käsiteltävistä asioista voidaan puhua ymmärrettävästi, jotta kaikkien osallistuminen on mahdollista.

Kuntaliiton ohjeissa suositellaan myös ohjeistuksen laatimista kokouskäytännöistä. Nuorisopalvelujen ja kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikön kanssa on sovittu, että kaupunginkanslia voi antaa tarkemmat ohjeet nuorisovaltuuston kokouskäytännöistä, joihin voidaan soveltaa hieman vapaampia menetelymuotoja. Kaupunginkanslia voi myös muutoin tukea nuorisopalveluja nuorisovaltuuston perehdyttämisessä kunnallishallintoon.

Nuorisopalvelut ovat kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikön johdolla esittäneet näkemyksiään toimintasääntöehdotukseen. Ehdotus ohjeellisesti noudatettaviksi nuorisovaltuuston toimintasäännöiksi on esityslistan **liitteenä**.

KJ:

KH päättää hyväksyä liitteenä olevat nuorisovaltuuston toimintasäännöt ohjeellisina noudatettavaksi nuorisovaltuuston jäsenten nimeämiseksi ja nuorisovaltuuston asettamiseksi sekä toimikauden 2017–2019 käynnistämiseksi todeten samalla, että lopulliset toimintasäännöt saatetaan KH:n hyväksyttäväksi uuden nuorisovaltuuston otettua niihin kantaa.

Lisäksi KH antaa nuorisovaliokunnalle tehtäväksi nimetä keskuudestaan läsnäolo- ja puheoikeuden omaavan

- asiantuntijaedustajansa nuorisovaltuustoon sekä
- nuorisovaltuuston käytännön asioista ja nimeämisestä sekä sihteerin tehtävistä vastaavan yhdyshenkilön.

.....

Esittelijä muutti päätösehdotustaan siten, että *nuorisovaliokunta valitsee* muita kuin yläkoulujen ja lukioiden oppilaita edustavat kaksi (2) nuorta ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä hakemuksen perusteella (toimintasääntöjen 4 § 2 momentti) ja, että nuorisovaltuusto *toimii* molemmilla kunnan kielillä ... (toimintasääntöjen 7 §).

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin edellä toimintasääntöihin tehdyillä muutoksilla.